

NINA ANTONOV

O NOAPTE FURTUNOASĂ de I. L. Caragiale ● **TEATRUL DE STAT DIN TURDA** ● **Data reprezentației:** 20 ianuarie 1996 ● **Regia și ilustrația muzicală:** Marius Oltean ● **Scenografia:** Marius Oltean și Cătălin Anton ● **Distribuția:** Radu Țicidean (Jupân Dumitrache), Cornel Miron (Nae Ipingscu), Radu Botar (Chiriac), Stelian Roșian (Spiridon), Ginuc Crișan (Rică Venturiano), Nina Antonov (Veta), Narcisa Pinteza (Zița).

Fantastic, la teatrul din Turda poate fi recunoscută, în (aproape) toate distribuțiile, o actriță pe care ar fi normal s-o râvnească orice Teatru Național. Condiția ei formal neprofesionistă – dar adânc profesionalizată prin vocație și experiență! – nu pune nici o clipă în cumpănă devoțiunea până la inconștiență pentru scenă, actrița abolind, teoretic, orice distanță de prestigiu între urbele teatrale. Mi-e greu să spun că o stimez, pentru că e incomod să cobori pe treapta respectului protocolar uimirea stărnită de o energie a jocului atât de curată. Ghinionul Ninei Antonov a fost acela că un regizor precum Aureliu Manea, care a apreciat-o enorm și i-a oferit rolul Medeei într-un tulburător spectacol pierdut, nu mai poate lucra în teatru.

Am revăzut-o de curând, la Turda, într-o montare a lui Marius Oltean cu **O noapte furtunoasă** de I. L. Caragiale. Nina Antonov aduce în scenă o Veta nu numai temperamentală, dar și agilă și alintată ca un copil. Bogată savoare regățenească, evitând stridențele și grotescul – altminteri, știm bine, nou patrimoniul de exegeză scenică a lui Caragiale. Îi dă replica de contrast dramatic Narcisa Pinteza în Zița, femeie destul de molcomă, dar fermă, uneori senzuală, jucându-și „decepțiile” cu patetism când languros, când ironic patriotard, de un comic ascuțit. Zița preschimbă cu lejeritate aparența de robustețe a caracterului său de femeie hotărâtă, cu pasivitatea consolată față de „nenorocul” pasager în amor. Impresionează, de asemenea, virtuozitatea lui Cornel Miron în rolul lui Ipingscu și performanța lui Radu Botar – un Chiriac oarecum discret, parcă prins într-un scenariu pe care Veta l-ar controla cu autoritate.

Marius Oltean adaugă la rigorile unei montări ce respectă în bună măsură orizontul de așteptare al spectatorului câteva soluții de compoziție și scenografie (tot el și-a creat și scenografia) surprinzătoare, nu fără miez. Rupe în câteva rânduri ritmul cu momente cântate în „tragic” ton baladesc (Zița) sau în avântat-ironice sloganuri populare (Dumitrache, Ipingscu). Astfel încât

durerea sau fericirea în dragoste, mândria de familist sau restabilirea echilibrului în economia sentimentală a gospodăriei lui Dumitrache pot aluneca imprevizibil (dar plauzibil) fie în depresii etnofolclorice, fie în exaltări ale sentimentului național. Personajele din **O noapte furtunoasă** își trăiesc aici rumânia lor cu o dulceață răzgâiată de copii care își iau jucăriile și pleacă sau revin după cum le surâde norocul în dragoste.

Scenariul **Noptii furtunoase** de la Turda este plasat în chereștegeria lui Jupân Dumitrache. Este, poate, ideea cea mai interesantă în spectacol, menită să ipostazieze în chip plastic o soluție de lectură nu întotdeauna bine ilustrată în alte montări Caragiale, în ciuda intenției. (Pentru a nu mai pomeni efectul comic prilejuit de noile condiționări ale spațiului.) Decorul fix îl compun bărne suprapuse, iar cel funcțional este un morman de rumeguș – semn al unui univers uzat ce trăiește din voluptățile proprii automăcinării. Materia aceasta perfidă camuflează (obiectele sunt uneori înghițite), dar se și împrăștie imediat, se modelează ușor după împrejurări, poate crea impresia de abundență și rânduire a lucrului, dar și de dezolare și risipire. În fond, adunări și scăderi în prea bine socotita (sic) gospodărie a lui Jupân Dumitrache.

SEBASTIAN-VLAD POPA

SINTEZĂ REUȘITĂ

OPERA CERȘETORILOR DE TREI PARALE de John Gay – Bertolt Brecht. **Adaptare de Dumitru Lazăr-Fulga** ● **TEATRUL BACOVIA DIN BACĂU** ● **Data reprezentației:** 4 februarie 1996 ● **Regia:** Dumitru Lazăr-Fulga ● **Decorul:** Cristina Ciobanu ● **Costumele:** Gabriela Ricșan ● **Muzica:** Gil Ioniță ● **Ilustrație și aranjamente muzicale:** Nicu Iftimie ● **Coregrafia:** Mălina Andrei ● **Distribuția:** Firuța Apetrei (Doamna Peachum), Geo Popa (Domnul Peachum), Ioana Drangă (Polly), Anca Bucșă (Lucy), Adrian Găzdaru (Mackie), Stelian Preda (Jackie), Florina Nițu (Sucky), Ion Goranda (Mathias), Radu Bogdan Ghelu (Crook), Gheorghe Gheorghiu (Harry), Gheorghe Doroftei (Smith, Kimball), Narcis Serghiev (Filch), Corina Goranda (Diana), Codrina Călinescu (Dolly), Dana Olariu (Trapez), Lia Serghiev (Ochi albaștri), Mariana Zare (Nelly), Nae Stroea (Watt).

M am întrebat adeseori, văzând **Opera de trei parale** de Bertolt Brecht, la noi sau pe alte meleaguri, de ce oare nimeni nu se mai îndreaptă către izvorul ei de inspirație, **Opera cerșetorilor** a lui John Gay, umoristul plin de spirit și causticitate, contemporanul celebrului Henry Fielding. E adevărat că piesa brechtiană este încărcată de aluzii la

contemporaneitate, că are o limpezime de cristal și ascuțimi de brici, dar nici cea a lui John Gay nu are nimic vetust, iar personajele ei sunt chiar mai colorate, mai pitorești, mai umanizate.

Am fost fericită când am auzit că, la Bacău, Dumitru Lazăr-Fulga îl va monta pe John Gay. Nici el nu a avut însă tăria să rămână numai la textul dramaturgului

de la începutul veacului luminilor, cu toate că acțiunea, replicile, situațiile sunt ale acestuia, fiind pigmentate uneori, întărite alteori, cu „song”-urile brechtiene. Adaptarea marchează, cert, aspecte de interes actual; sinteza realizată de Dumitru Lazăr-Fulga din cele două piese accentuează contemporaneitatea problemelor și, în mod intenționat, cruzimea luptei pentru bani și putere.

Înainte de a vorbi despre spectacolul propriu-zis, aș dori să menționez atenția acordată de factorii responsabili ai Teatrului Bacovia celor trei absolvenți proaspăt angajați ai instituției, care, pentru debutul lor băcăuan, au avut roluri substanțiale: Adrian Găzdaru de la Academia de Teatru și Film din București este Mackie, Ioana Drangă de la Academia de Arte „George Enescu” din Iași o interpretează pe Polly, iar Anca Bucșă, absolventă a Academiei particulare de Artă „Lucaefăruș” din capitală, o joacă pe Lucy. Chiar dacă mai trebuie să câștige în energie, în tensiune, în forță interioară, tinerii actori își realizează rolurile cu talent, farmec și înțelegere.

Punând accentul pe unitatea și armonia grupurilor – camarazii de furt ai lui Mackie (Mathias – Ion Goranda, Crook – Radu Bogdan Ghelu, Harry – Gheorghe Gheorghiu, Gheorghe Doroftei în dublul rol Smith și Kimball) și „fetele vesele” (Sucky – Florina Nițu, Diana – Corina Goranda, Dolly – Codrina Călinescu, Trapez – Dana Olaru, Ochi albaștri – Lia Serghiev, Nelly – Mariana Zare) – regizorul a dat și interpreților principali posibilitatea să-și susțină sugestiv partiturile. A revenit astfel pe scenă, cu deosebită putere de convingere și capacitate de a caracteriza un personaj, Geo Popa, în Peachum. Eroul creat de John Gay este mai viclean, mai insidios și mai ipocrit decât cel brechtian, iar Geo Popa a reușit să-i dea

Spectacolul corespunde titlului, **Opera cerșetorilor de trei parale**, fiind dominat de stăpânul absolut al vagabonzilor și săracilor, care-i înlătură cu ușurință pe adversari, deși aceștia sunt susținuți chiar de poliție.

Decorul semnat de Cristina Ciobanu, flexibil, este format din panouri ce înfățișează mobila „stil” din adăpostul lui Mackie sau costumele cerșetorilor (pitorești, cele cinci panouri cu chipuri și veșminte ce coboară din podul scenei), celula din gratii a lui Mackie sau spânzurătoarea în care, în final, va rămâne o păpușă, poate mireasa lui Mackie, poate un simplu manechin. Costumele Gabrielei Ricșan sunt o sinteză între moda de azi și cea a anilor '30: haine negre la bărbați, pete de culoare destul de violentă la „fetele

O PRIVIGHETOARE, DOUĂ PRIVIGHETORI

CELE DOUĂ PRIVIGHETORI de Dumitru Solomon ● **TEATRUL „ION CREANGĂ”** ● Data reprezentației: 25 ianuarie 1996 ● Regia: Sabin Popescu ● Scenografia: Anca Pâslaru ● Mișcarea scenică: Roxana Colceag ● Muzica: George Marcu ● Distribuția: Ștefan Mareș (Abuliu), Răzvan Ștefănescu (Fenol), Sibylla Oarcea (Steluța), Claudia Revnic (Privighetoarea), Mircea Mușatescu (Vay), Boris Petroff (Strungăreață), Florina Luican (Macsenia), Alexandrina Halic, Marius Toma, Marius Gâlea, Dan Oprina (Păsări).

**

Repertoriul Teatrului „Ion Creangă” poate oferi cu siguranță un material interesant pentru specialiștii în psihologie, la capitolul (nu prea dezvoltat la noi) receptării actului teatral. Psihologia spectacolului apelează la sondaje și anchete pentru a identifica mutațiile produse de vizionarea, atmosfera și mesajul piesei în conștiința publicului. Atunci când aceasta este în formare, interpretarea rezultatelor devine mult mai delicată, mai sensibilă la variații și amănunte, de unde și inerentele surprize, în special în cazul textelor din afara literaturii dedicate special vârstelor mici. Cum „verdictul” autorizat al psihologilor pare să se lase așteptat, conducerea teatrului ia în calcul capacitatea – deși recunoscută, întotdeauna uimitoare – a inocenței de a pătrunde, dincolo de aparențe, esențele. Succesele obținute cu **Furtuna** de Shakespeare și **Dragonul** de E. Șvarț sunt o confirmare a premisei și o rațiune pentru noi încercări.

Actuala stagiune aduce pe afiș numele dramaturgului Dumitru Solomon, cu piesa **Cele două privighetori**, un argument în plus pentru alegere fiind menționarea sursei de inspirație: o idee dintr-un basm de H. C. Andersen. Într-adevăr, de la „Privighetoarea” povestitorului danez vine tema generală a textului: superioritatea incontestabilă a creațiilor naturii în fața imitațiilor, fie ele chiar măiestru moșleguglț de mână omului. Trama rămâne însă un simplu

Firuța Apetrei și Geo Popa în Opera cerșetorilor... de J. Gay-B. Brecht la Bacău (regia: Dumitru Lazăr Fulga)

zeci de nuanțe în voce și în comportamentul mereu schimbat în funcție de interlocutor. Categorie cu Doamna Peachum (Firuța Apetrei, având temperament și volubilitate), aspru, dar și abil cu Polly, pe care o simte de partea lui, continuatoarea demnă a tradiției Peachum-ilor, lingușitor și ferm în discuțiile cu Jackie, șeful poliției (interpretat cu profesionalitate și siguranță de Stelian Preda), Geo Popa stăpânește scena, învingându-l parcă prea ușor pe Mackie, căruia Adrian Găzdaru l-a dat lustrul și eleganța exterioară, fără însă a reuși să ajungă la țaria de oțel și la clinicul personajului.

vesele”, pastelată la Lucy și Polly, strident bogată la Doamna Peachum. Un cuvânt de laudă pentru muzica scrisă de Gil Ioniță, care s-a supus ritmurilor brechtiene fără a le imita; mai exact, fără a-i imita pe cunoscuții compozitori ai dramaturgului german: Hans Eisler, Kurt Weill, Paul Dessau.

I-a reușit lui Dumitru Lazăr-Fulga un spectacol bun, interesant și coerent, cu ritm susținut, cu umor, dar și cu luciditate, un spectacol ce pune în lumină prospețimea lui John Gay și actualitatea dureroasă a lui Bertolt Brecht.

ILEANA BERLOGEA